

Kendiyle Bir Başına İnsan

Friedrich Nietzsche

Almanca Aslından Çeviren
Tuğba Hacıoğlu Tosun

KAFKA®

1 Kendiyle Bir Başına İnsan	7
2 Dostlar Arasında: Bir Epilog	67
3 Özgür Ruh	69
4 Yüce Dağlardan: Bitiş Türküsü	102

Tekil bölümler için başvurduğumuz 1'den başlayan numaralandırma sistemi pratik nedenlerle kullanılmıştır ve bu baskıya özgüdür.

1 Kendiyle Bir Başına İnsan

1

Hakikatin düşmanları. Kanaatler, yalanlardan daha tehlikeli düşmandır hakikatin.

2

Tersine dünya. Bir düşünürü, hoşumuza gitmeyen bir söz sarf ettiğinde daha sert eleştiririz. Halbuki bunu, sarf ettiği söz hoşumuza gittiğinde yapmamız daha makul olacaktır.

3

Karakterli. İnsan çoğunlukla, her dem ilkeleri doğrultusunda değil de, her dem mizacı doğrultusunda hareket ettiği için karakterli görünür.

4

Gerekli olan şey. İnsan şunlardan birine sahip olmalı: ya doğuştan gelen rahat bir ruha ya da sanat ve bilgi ile rahatlatılmış bir ruha.

5

Hedeflere duyulan tutku. Kim ki tutkusunu hedeflere (bilimler, kamu yararı, kültürel faaliyetler, sanatlar) yöneltirse, insanlara duyduğu tutkunun ateşini (bu insanlar tıpkı devlet adamı, filozof veya sanatçıların kendi yaratılarını temsil ettikleri gibi, o hedefleri temsil ediyor olsalar dahi) çok hafifletir.

6

Eylemdeki sükûnet. Nasıl ki şelale yere düşerken yavaşlar ve daha süzülerek akar, büyük eylem insanı da eylem sırasında, eylemden önceki fırtınalı arzusundan beklenmeyecek bir sükûnetle davranır.

7

Çok derin olmasın. Bir konuyu tüm derinliğiyle kavrayan insanlar ona nadir olarak ebediyen sadık kalırlar. Derinliği aydınlığa çıkarmışlardır çünkü: Orada her zaman, görülecek çokça kötü şey vardır.

8

İdealistlerin yanılması. Bütün idealistler, hizmet ettikleri amaçların dünyadaki diğer amaçlardan çok daha iyi olduğu kuruntusuna kapılırlar

ve bir şekilde gelişme gösterecekse, bu amacın diğer bütün insani girişimlerin gereksindiği kötü kokulu gübrenin tıpatıp aynısına ihtiyaç duyduğuna inanmak istemezler.

9

Özgözlem. Kişi, kendine, kendi casusluk taktiklerine ve kuşatmalarına karşı kendini çok iyi korur; genellikle dış duvarlarından başka bir şeyin farkına varamaz kendisinde. Asıl kale, erişimi dışındadır, hatta görünmezdir; dost ve düşmanları hainlik edip onu gizli yoldan oraya götürmezlerse tabii.

10

Doğru meslek. Erkekler, temelde bütün diğer mesleklerden daha iyi olduğuna inanmadıkları ya da kendilerini buna inandırmadıkları meslekleri nadiren icra ederler. Kadınlar da sevgilileri konusunda aynı şekilde davranır.

11

Karakterin asaleti. Karakterin asaleti büyük ölçüde iyi niyetten ve güvensizlik eksikliğinden meydana gelir, yani tam da hırslı ve başarılı insanların üstünlük taslayıp dalga geçerek uzun uzadıya çekiştirdiklerini barındırır içinde.

12

Hedef ve yollar. Çoğu kişi, kendisini bir kez vurduğu yol konusunda inatçı davranır. Pek azı ise varacağı hedef konusunda.

13

Bireysel yaşam şeklinin kızdıran yanı. Hayattaki bütün çok bireysel tedbirler, diğer insanları bunlara bağlı yaşayan kişinin üstüne sürer. Onun kendisine bahsettiği bu sıra dışı tavır karşısında kendilerini aşağılanmış, sıradan varlıklar gibi hissederek,

14

Büyükülüğün ayrıcalığı. Kıt nimetle çok sevin-dirmek büyükülüğün ayrıcalığıdır.

15

İstemsizce asil. İnsanlardan hiçbir şey istemeyip hep onlara vermeyi alışkanlık haline getirdiğinde, istemsizce asil davranır kişi.

16

Kahramanlığın şartı. Eđer biri kahraman olmak istiyorsa, önce yılan, ejderhaya dönüşmüş olmalıdır, yoksa o kişi asıl düşmanından mahrum kalır.

17

Dost. Ortak acı değil ortak neşedir dostu dost kılan.

18

Metcezirden yararlanmak. Kişi bizi bir şeye doğru çeken ve bir süre sonra o şeyden tekrar geri çeken o iç akıntıyı bilgi amaçlı kullanmayı bilmeli.

19

Kendinden keyif alma. “Yaptığından keyif almaktan” bahsederler: Fakat aslında, yapılan şey vasıtasıyla kendinden keyif almadır bu.

20

Alçakgönüllü. İnsanlara karşı alçakgönüllü olan kişi, kibrini şeylere (şehre, devlete, topluma, zamana, insanlığa) karşı bir o kadar daha güçlü biçimde gösterir. İntikamını böyle alır.

21

Haset ve kıskançlık. Haset ve kıskançlık insan ruhunun edep yerleridir. Bu benzetme belki daha ileriye götürülebilir.

22

En kibar riyakâr. Kendinden hiç bahsetmemek çok zarif bir riyakârlıktır.

23

Can sıkıntısı. Can sıkıntısı, sıkıntıya yol açan sebepleri ortadan kaldırmakla asla geçmeyecek fiziksel bir hastalıktır.

24

Hakikatin temsilcisi. Hakikat en çok, tehlikeli olduğunda değil, sıkıcı olduğunda taraftar bulmakta zorlanır.

25

Düşmanlardan daha eziyetli. Bir sebep (örneğin minnet duygusu) bizi, sempatik tavırlarından kesin olarak emin olmadığımız kişilere karşı kayıtsız şartsız sempatik olma görüntüsü vermeye zorladığında, bu kişiler hayal gücümüze düşmanlarımızdan çok daha fazla eziyet ederler.

26

Doğa. Doğada olmaktan çok keyif alırız, çünkü doğanın bizim hakkımızda bir fikri yoktur.

27

Herkes bir konuda üstün. Uygur ilişkilerde, herkes en azından bir şeyde kendini diğerlerinden üstün hisseder: Genel iyi niyet duygusu da buna dayanır, zira herkes gerektiğinde yardım edebilir ve utanmaksızın kendisine yardım edilmesine izin verebilir.

28

Avuntu sebepleri. Bir ölüm durumunda insan genellikle sadece acının şiddetini hafifletmek için değil, bu kadar rahat avunabildiği için de avuntu sebeplerine ihtiyaç duyar.

29

İnançlarına sadık olanlar. Çok işi olan kimse, genel fikir ve görüşlerini neredeyse hiç değiştirmeden muhafaza eder. Aynı şekilde bir fikrin hizmetinde olan kişi de o fikri artık hiç sorgulamayacaktır, buna artık vakti yoktur; evet, o fikri tartışılabilir saymak bile çıkarlarına ters düşecektir.

30

Ahlak ve nicelik: Bir kimsenin bir diğere kıyasla daha yüksek olan ahlak anlayışı genelde sırf hedeflerinin nicelik olarak daha büyük olmasından kaynaklanır. Dar bir alan içinde küçük şeylerle uğraşması da diğere aşağı çeker.

31

Yaşamın mahsulü olarak yaşam. İnsan, bilgisiy-le istediği yere kadar uzansın, kendini istediği kadar nesnel görsün: Nihayetinde kendi biyografisi dışında bir şey kalmayacaktır elinde.

32

Katı gereklilik. Katı gereklilik, insanların tarihin akışı içinde ne katı ne de gerekli olduğunu anladıkları bir şeydir.

33

Tecrübeye istinaden. Bir şeyin akıldışı olması o şeyin varlığına karşı gerekçe değildir, daha çok o şeyin varoluş koşuludur.

34

Hakikat. Şimdilerde kimse ölümcül hakikatlerden ölmüyor. Bin bir çeşit panzehir mevcut.

35

Temel içgörü. Hakikatin özendirilmesi ile insanların refahı arasında önceden sabitlenmiş bir ahenk yoktur.

36

İnsanın yazgısı. Daha derin düşünen kişi nasıl davranırsa davranırsın, hangi yargıya varırsa varsın, her zaman haksız olduğunu bilir.

37

Kirke¹ olarak hakikat. Yanılgı, hayvanı insana çevirmişti; hakikatin de insanı tekrar hayvana çevirebilmesi gerekmez mi?

38

Kültürümüzdeki tehlike. Kültürün kültür araçları yüzünden yok olma tehlikesi yaşadığı bir zamana aidiz.

39

Büyüklik yön vermek demektir. Hiçbir akıntı kendiliğinden büyük ve bereketli değildir: Birçok akarsu kolunu kendine katıp ilerler, budur onu büyük yapan. Büyük uslarda da böyledir bu.

¹*Kirke:* Homeros'un *Odysseia*'sında Odysseus'un adamlarını yabandomuzuna çeviren büyücü tanrıça. (ç.n.)